

Aluek. n. 117/21.3.1997^M

POLVIJÄRVI SOLA SUOVAARA

PROSPEKTOINTI 1996

- Minna Koivikko ja Pia Ruutu

Sisällys

Yleistä	1
Arkistotiedot	2
Paikan kuvaus	3
Solan näytteenotto	3
Fosforianalyysi	3
Näytteiden analysointi	4
Tulkinnassa huomioon otettavia asioita	5
Koekuoppa	6
Tulokset	6
Yhteenveto	7
Kirjallisuutta	8

Liitteet

- 1 peruskarttaote
- 2 yleiskartta
- 3 näytteenottopistekartta
- 4 fosforikartta
- 5 kairaseulontakartta
- 6 profiilikartta
- 7 näyteluettelo
- 8 fosforianalyysin tilasto
- 9 negatiiviluettelo
- 10 dialuettelo
- 11 valokuvasivut *4 kpl*

Yleistä

Solan Suovaaran alueelta ruvettiin ottamaan hiekkaa 1950-luvun alussa, jolloin sieltä myös tehtiin ensimmäiset esihistorialliset löydöt. Arkeologi Tuomas Björkman kävi tarkastamassa myöhemmin hyvin tunnetuksi tulleen paikan vuonna 1959. Seuraavana vuonna hän järjesti hiekkakuopan reunoilla kaivauksen, jossa löydettiin huomiota osakseen saanut kuparirengas. Rengas liittyy tyypillisen kampakeramiikan kontekstiin. Kaivauksia jatkettiin seuraavana vuonna prof. C. F. Meinanderin johdolla, jolloin asuinpaikan todettiin pääosin tuhoutuneen hiekanotossa.

Solan kylätoimikunnan puheenjohtaja Oiva Voutilainen otti syksyllä 1995 yhteyttä Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen henkilökuntaan tavoitteenaan saada kaivaukset Suovaaran alueelle kesällä 1996. Muinaisjäännöstä suunniteltiin kohteeksi luontopolkuun ja sen nykyinen kunto haluttiin selvittää. Maanomistaja Karhinen oli lisäksi ilmaissut halukkuutensa suorittaa alueella metsän mätästystä taimikon istutuksen yhteydessä. Kylätoimikunta järjesti alueelle taimien käsinistutuksen, joten mätästyksen aiheuttamilta tuhoilta vältyttiin. Arkeologian laitos suositteli alueen prospektointia, jossa fosforikartoituksella pyrittäisiin selvittämään asuinpaikan laajuus. Solan kylätoimikunta myönsi tutkimukseen 10.000 mk stipendin.

Näytteenotto suoritettiin 24.6. - 5.7.1996. Tutkimukseen osallistuivat HuK Pia Ruuttu ja HuK Minna Koivikko. Fosforinäytteiden lisäksi otettiin maanäytteitä, kaivettiin koekuoppa ja piirrettiin yleiskartta. Näytteet analysoi HuK Pia Ruuttu Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen laboratoriossa.

Koekuopasta löydettiin kvartssia ja asbestia (KM 29834).

Helsingissä 20.03.1997

Pia Ruuttu

Pia Ruuttu (HuK)

Minna Koivikko

Minna Koivikko (HuK)

Arkistotiedot

Kunta	Polvijärvi
Kylä	Sola
Alue	Suovaara
Tila	174:4 omistaja Jaakko Karhinen 83760 Sola

Peruskartta 4224 02 1996 HORSMANAHO

Koordinaatit	x = 6965 52 y = 4467 40 z = 90 - 91

Aiemmat tutkimukset	1959 Björkman, Tuomas tarkastus 1960 Björkman, Tuomas kaivaus 1961 Meinander, C. F. kaivaus 1965 Sarvas, Pekka inventointi

Aiemmat löydöt	KM 13040, KM 14770, KM 14982, KM 15124, KM 15341

Löydöt	KM 29834 kvartsi-iskoksia, kvartsiydin ja asbestia.

Paikan kuvaus

Alue sijaitsee Solan kansakoulusta linnuntietä koilliseen noin 1,5 km. Asuinpaikka on pohjois - etelä -suuntaisen drumliinin länsirinteellä lähellä suon reunaa. Suolahdeke työntymyös harjun itäpuolelle, joten Suovaara on kivikaudella ollut Viinijärveen työntyvä niemi. Paikoitellen aluetta peittää runsas aluskasvillisuus, mutta suurin osa tutkimusalueesta on hakkuuaukiota, jossa oli ehditty suorittaa jonkin verran metsän mätästystä. Lähiympäristössä kasvaa seka-, mänty- ja kuusimetsää. Maaperä vaihtelee hienosta hiekasta karkeaan soraan ja kivikkoon. Sorakuoppa, josta ensimmäiset löydöt tehtiin, on metsittynyt.

Fosforianalyysi

Menetelmänä fosforianalyysi on kehitetty 1920-luvulla Ruotsissa ja siitä on tullut Pohjoismaissa koekaivausten ja prospektoinnin tärkein apuväline. Fosforianalyysillä tutkitaan maanäytteistä fosforin kertymistä asuinpaikoilla. Se perustuu ihmistoiminnan myötä maaperään kertyneen fosforipitoisen aineksen muuttumiseen melko pysyviksi fosfaateiksi. Nämä säilyvät maaperässä yleensä tuhansia vuosia ja ovat systemaattisen näytteenoton ja kemiallisen analyysin avulla havaittavissa poikkeamina. Esihistoriallisilla asuinpaikoilla fosforin lähteinä ovat olleet mm. ulosteet, raadot, ruoka- ja kasvijätteet.

Paikalla kerrostumisen aikana vallinneet olosuhteet ovat vaikuttaneet fosforin määrään, mineraloitumiseen, kulkeutumiseen ja sitoutumiskohtaan. Lisäksi pidättyneen fosforin sijaintiin ovat mahdollisesti vaikuttaneet mekaaninen kulutus sekä maa-aineksen kulkeutuminen. Luonnolliset prosessit ovat vielä osaltaan vaikuttaneet fosforin sijaintiin ja sitoutumiseen asutuksen jälkeenkin.

Solan näytteenotto

Selvitettäessä kiinteän muinaisjäännöksen rajoja antaa tasavälinen, koko alueen peittävä näyteverkko selvän ja rajatun kuvan jäännöksen sijoittumisesta. Siksi näytteitä pyrittiin ottamaan tasavälein 5 ja 10 m verkostolla, mutta maaperästä johtuen se ei ollut aina mahdollista. Näytteenottoa varten tehtiin kaksi peruslinjaa, joista ensimmäinen seurasi kaakkois -

luode -suunnassa kulkevaa soratietä ja toinen mitattiin suoraan kulmaan edellisestä. Linjojen pituudet olivat n. 140 ja 80 m. Myös soratien pohjoispuolelle vedettiin yksi tietä seuraava linja, jonka pituus oli 110 m. Näytteenottokohdat mitattiin rullamitan ja vaaituskojeen avulla ja merkittiin yleiskarttaan.

Yleiskartan korkeuskäyrät perustuvat paikalla suoritettuihin korkeusmittauksiin. Vaaitus aloitettiin siirtämällä n. 3,2 km:n päästä korkeuskiintopiste, joka sijaitsee linnuntietä koilliseen 1,8 km:n päässä Polvijärven kirkonkylään vievän tien reunassa sijaitsevasta tilan 105:23 84,1 m:n korkeuspisteestä. Paikalla vaaittiin näytteenottoa tiheämmällä verkostolla.

Näytteitä otettiin kesä - heinäkuussa 127 kappaletta. Fosforianalyysi pyrittiin ulottamaan mahdollisimman laajalle alueelle, jotta muinaisjäännöksen rajat saataisiin selville, mutta näytteenottoa suoritettiin vain tilan 174:4 alueella. Näyttein tutkittu alempi terassialue rajoittuu idässä tilarajaan, etelässä suo-ojaan ja pohjoisessa soratiehen. Tältä alueelta otettiin näytteitä 115 kappaletta. Soratien pohjoispuoliselta ylemmältä terassilta näytteitä otettiin 12 kappaletta, joista tutkittiin ainoastaan fosforipitoisuus.

Näytteet otettiin Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen maaperäkairalla. Näytteet otettiin 6 cm läpimittaisella terällä maannoksen rikastumiskerroksesta humuksen alapuolelta. Loppu kairanäyte seulottiin 4 mm:n seulalla ja seulalle jäänyt osa otettiin talteen myöhempää mikroskooppista tarkastelua varten. Varsinaista likamaata ei näytteenoton yhteydessä havaittu ja vain yhdessä näytteessä näkyi hiiltä. Näytteenoton yhteydessä tutkittiin myös näytteen maalajite silmämääräisesti.

Tutkittu alue oli melko kivinen ja lohkareinen, mikä vaikeutti näytteenottoa, mutta pääosin maaperä oli hiekkaa - hietaista hiekkaa. Hienompaa lajitetta löytyi muutamain paikoin ja terassin alarinne oli soistunut.

Näytteiden analysointi

Näytteistä analysoitiin sitruunahappoliukoinen fosfori Arrheniuksen menetelmän sovelluksella Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen laboratoriossa. Menetelmässä uutetaan viisi grammaa maata 2-prosenttiseen sitruunahappoliuokseen, minkä jälkeen uutetaan rikkihappo - ammoniummolybdaatti -liuoksessa. Kehitteen väri-intensiteetti mitataan fotometrillä ja saadut tulokset kalibroidaan tunnetulla vertailuliuossarjalla. Näytteiden

kalibrointi suoritettiin Soar v .7.16 -tietokoneohjelmalla ja fosforipitoisuudet on ilmoitettu milligrammoina fosforia kilogrammassa maata.

Mikroskooppitarkastelussa näytteistä etsitään asuinpaikkaan viittaavaa aineistoa, jota ei paljaalla silmällä ilman suurennosta havaita. Kivikautista asuinpaikkaa tutkittaessa maanäytteestä voidaan havaita keramiikan murusia, kvartsi-iskoksia ja hiilen palasia. Solan asuinpaikalla mikroskooppisia tutkimuksia varten näytteet valittiin fosforimäärityksen jälkeen, jolloin päätettiin tutkia näytteet, joiden fosforipitoisuus ylitti tilastollisesti pienimmän merkitsevän arvon.

Tulkinnassa huomioon otettavia asioita

Luontaisen fosforipitoisuuden, joka voi vaihdella melko runsaasti riippuen paikallisista kasvillisuus- ja maaperäeroista, yläraja voidaan määrittää melko hyvin jakauman perusteella, jos siinä erottuu useita piikkejä. Pelkän jakauman tai tilastoanalyysin arvon avulla sitä ei voida määrittää. Kaikki pitoisuudet voivat olla kohonneita (epäluontaisia), jos näytteet on otettu suurimmaksi osaksi tai kokonaan asuinpaikan sisältä. Tällöin kyseessä on asuinpaikan sisällä oleva alhaisempien pitoisuuksien alue. Siksi fosforianalyysi on sitä luotettavampi, mitä enemmän on näytteitä ja mitä laajemmalla alueella ne ovat.

Tulosten tarkastelussa on kiinnitettävä huomiota syntyviin fosforipoikkeamiin, koska kyseessä on massa-analyysi, jossa näyte analysoidaan vain kerran ja koska fosforipitoisuus voi vaihdella samassa näytteessä. Yksittäisiä ja irrallisia lievästi tai kohtalaisesti kohonneita pitoisuuksia ei voida pitää todisteina ihmistoiminnasta ilman muita havaintoja (likamaat, hiilet, löydöt). Vertaamalla kaikkia havaintoluokkia fosforipitoisuuksien kanssa voidaan nähdä luotettavia poikkeamia ja arvioida merkitsevyysrajojen määrityksen luotettavuutta.

On muistettava, että fosforipoikkeama kuvaa asuinpaikan lika- ja jätemaa-alueita, joka ei välttämättä käy yksiin asuinpaikan muiden rakenteiden kanssa. Voidaankin lähteä siitä, että jätemaa-alue on varsinaista asuinpaikkaa suurempi ja mahdollisesti myös jollakin lailla rakenteellinen. Viimeaikaisissa tutkimuksissa fosforianalyysillä on saatu hyviä tuloksia myös selvittäessä asuinpaikkojen ja muinaisrantojen suhdetta.

Maanäytteiden mikroskooppitutkimuksissa tulee hiilen esiintymisen merkitykseen suhtautua varauksella. Näytteiden hiili ei välttämättä ole esihistoriallista, vaan se voi olla myös myöhemmissä metsäpaloissa syntynyttä.

Koekuoppa

Viimeisenä kenttäpäivänä kaivettiin 1 x 2 m koekuoppa. Sen paikka valittiin kairausten perusteella eli kaivettiin alueella, jossa hiekkamaa oli värjäytynyttä. Koekuoppa sijaitsi vanhojen kaivausalueiden läheisyydessä koordinaateissa 1070 - 71 / 5020 - 5022. Kaivaminen suoritettiin 5 cm tasoissa.

Maaperä osoittautui suhteellisen karkeaksi hiekaksi, eikä kuopassa ollut selviä kulttuurikerroksen merkkejä. Kuopan kohdalle osui kaksi isoa maakiveä, joten tasohavainnot jäivät vähäisiksi. Koekuopasta on liitteenä profiilikartat. Löytöjä saatiin talteen pintamaasta lähtien ja talteen otettiin kvartsi-iskoksia, kvartsiydin ja asbestia.

Tulokset

Fosforianalyysi onnistui hyvin. Pitoisuuksien jakauma on analyysin tulkinnan kannalta normaali. Jakaumasta ei erotu selviä piikkejä, vaan merkittävien eli luontaisesta poikkeavien pitoisuuksien raja-arvo on määrättävä tilastollisella menetelmällä. Soar v. 7.16 - tietokoneohjelman ehdottama merkittävyysraja (173 mg P/kg) vaikuttaa käyttökelpoiselta.

Fosforikartassa on nähtävissä kolme kohonneiden pitoisuuksien keskittymää. Laajin näistä (n. 350 m²) on sorakuopan ja entisten kaivausalueiden pohjois - koillis -puolella. Sorakuopan kaakkoispuolinen keskittymä (n. 200 m²) jatkuu todennäköisesti tilarajan itäpuolelle, jonne näytteenotto ei ulottunut. Kolmas keskittymä (n. 100 m²) on sorakuopasta n. 30 m luoteeseen eikä asuinpaikka jatku sen luoteispuolelle. Kartoituksen perusteella asuinpaikka sijoittuu alemmalle terassille n. 88,50 ja n. 91,50 m mpy väliselle alueelle alkaen n. 30 m sorakuopasta luoteeseen jatkuen kaakossa tilarajan ulkopuolelle. Asuinpaikka ulottuu tutkitulla alueella 100 metrin pituisena kaistaleena sijaiten Viinijärven muinaisrannalla (n. 88,50 m mpy).

Myös ylemmältä terassilta saatiin lupaavia tuloksia. Näytteitä otettiin ojaleikkauksesta, mutta itse terassia ei ajanpuutteen vuoksi ehditty kartoittaa. Sen vuoksi tässä tutkimuksessa ylemmän terassin yhteys alempaan asuinpaikkaan jäi selvittämättä.

Mikroskooppitutkimus tukee fosforianalyysin antamaa kuvaa asuinpaikasta. Löydöt keskittyivät sorakuopan pohjoispuolelle, josta ovat myös erittäin merkitsevät fosforipitoisuudet.

Yhteenveto

Kartoituksen yhteydessä alueella ei kyetty havaitsemaan minkäänlaisia asuinpaikkaan viittaavia rakenteita, mikä voi osittain johtua siitä, että alkuperäinen maanpinta oli vaikeasti hahmotettavissa rehevän aluskasvillisuuden ja risukon vuoksi. Koekuoppa ei tuonut lisätietoa paikan ajoitukseen tai luonteeseen, sillä siitä ei havaittu rakenteita eikä löytöinä saatu talteen ajoittavaa materiaalia. Aikaisemmissa tutkimuksissa alueelta on löydetty tyypillistä kampakeramiikkaa, keskineoliittista asbestikeramiikkaa (Kierikki / Pöljä) ja viitteenomaisesti itäkarjalaista rombikuoppakeramiikkaa. Mitään metallikaudelle viittaavaa ei keramiikka-aineistossa ole. Kuparirenkaan ajoituksesta on esitetty eriäviä mielipiteitä 1960-luvulta lähtien.

Nykykäsityksen mukaan alue on luonnonmukainen drumliini, vaikka Björkman ja Meinander pitivät asuinpaikkaa keinotekoisesti rinteeseen pengerrettynä. Meinanderin mielestä alueella on harjoitettu sekä kaski- että peltoviljelyä. Hän pohjaa käsityksensä vahvaan ruohopeitteeseen sekä paksuun savikerrokseen että rinteeseen kivettömyyteen. Voisi olettaa, että kairauksessa kaskeamisen jäljet olisivat näkyneet runsaina hiilimäärinä, mutta hiiltä havaittiin vain kahdessa näytteessä. Paksua savipatjaa ei havaittu ollenkaan ja rinne oli hyvin kivikkoisen.

Meinander katsoo, että asuinpaikka on tuhoutunut lähes kokonaan hiekanotossa ja säilynyt osa on pääosin kaivettu vuosina 1960 - 61. Kartoituksen perusteella voidaan sanoa, että sorakuopan ympäristössä säilynyttä asuinpaikkaa on jäljellä vielä noin 350 m², mutta keskeisin osa siitä on tuhoutunut hiekanotossa. Asuinpaikka-alue jatkuu sorakuopasta kaakkoon päin, jossa maanpinta on osittain rikottua. Se on saattanut häiritä muinaisjäännöstä, mutta koskematontakin kulttuurikerrosta on varmasti jäljellä. Kairauksen ulotuttua vain tilan no: 174:4 alueelle on fosforikartoituksen perusteella syytä olettaa, että asuinpaikka jatkuu tilan

no: 99:6 puolelle. Sorakuopasta luoteeseen asuinpaikka ei tulosten perusteella jatkune. Ylemmältä terassilta otetut fosforinäytteet paljastivat siellä olevan myös yhden keskittymän.

Kesän 1996 tutkimusten perusteella olemme tulleet tulokseen, että alueella on yhä edelleen säilynyt tutkimatonta esihistoriallista muinaisjäännöstä. Sen lisätutkimuksiin ei ole kiireellistä tarvetta, mutta sitä on kuitenkin syytä pitää suojeltuna muinaisjäännösalueena, johon ei ole syytä kajota ilman lisätutkimuksia.

Yksityiskohtaiset tulokset on esitetty liitteissä.

Kirjallisuutta

Nunez, M. - Vinberg, A. (1990): Determinations of Anthropic Soil Phosphate on Åland. - Norwegian Archaeological Review. Vol. 23, Nos 1 - 2, 1990, pp. 93 - 104.

Salo, Unto (1981): Satakunnan pronssikausi. Satakunnan historia I, 2. Rauma.

Sarvas, Pekka (1969): Esihistoriallinen katsaus. - toim. Könönen, Aulis ja Kirkinen, Heikki: Pohjois-Karjalan historia 1. s: 9 - 41.

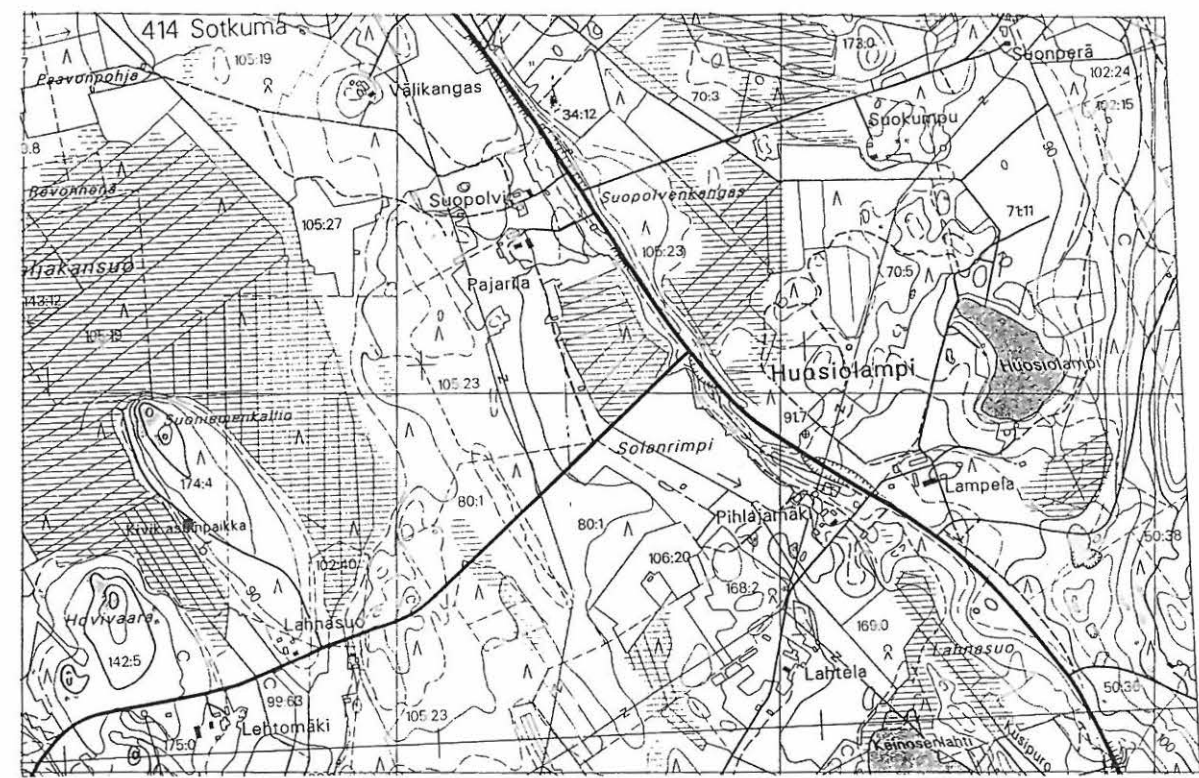
Schauman-Lönnqvist, Marianne (toim.): Maaperän fosforianalyysi arkeologiassa. University of Helsinki Department of Archaeology. Helsinki Papers in Archaeology No. 3. Helsinki.

Taavitsainen J-P (1982): A copper ring from Suovaara in Polvijärvi, Northern Karelia. Fennoscandia antiqua I. Museovirasto esihistorian toimisto. 1982, pp. 41 - 49.

POLVIJÄRVI, Sola, Suovaara [1]

kivikautinen asuinpaikka

Pk 4224 02, 1996

6969

6968

6967

3620

3621

3622

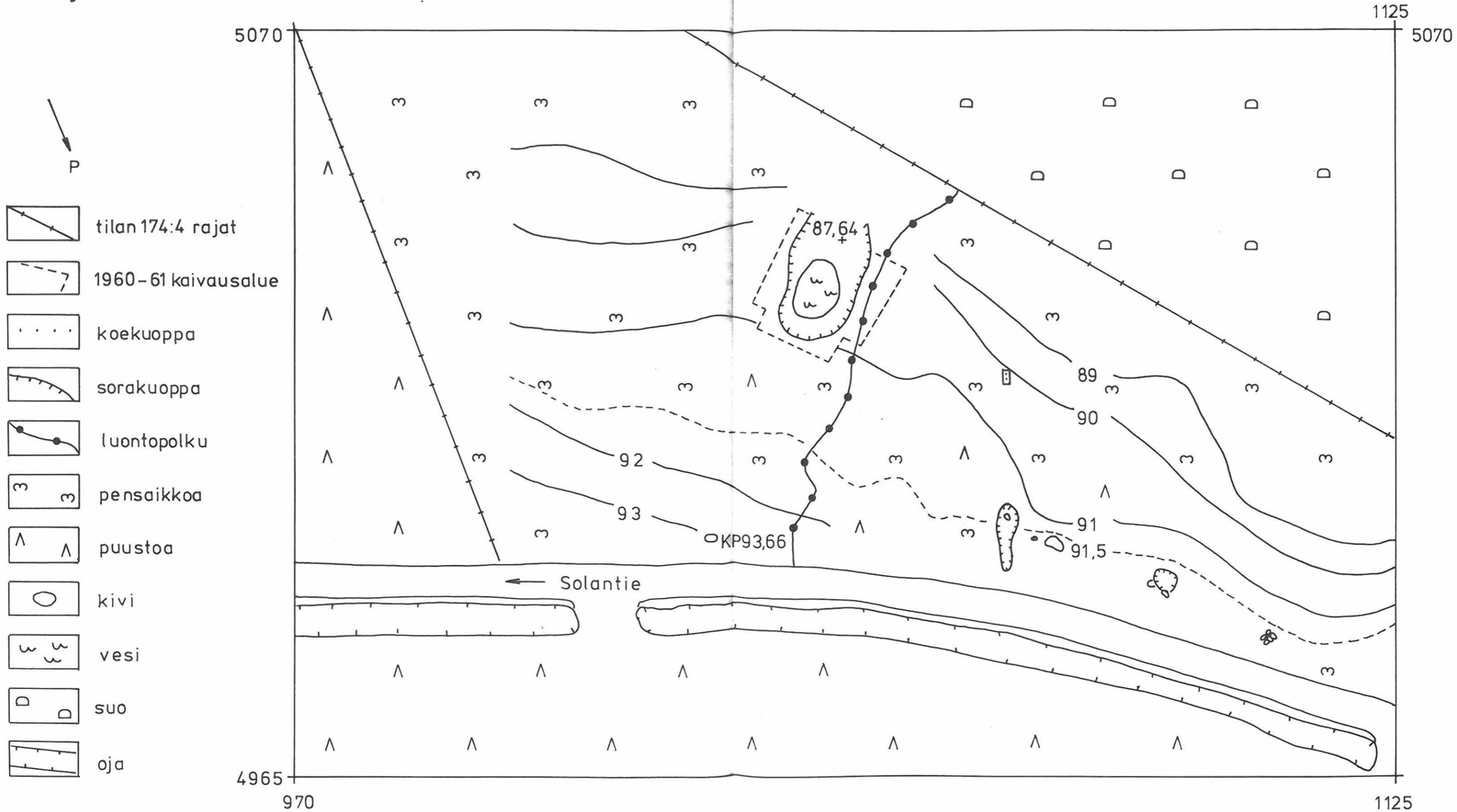
3623

POLVIJÄRVI, SOLA, SUOVAARA

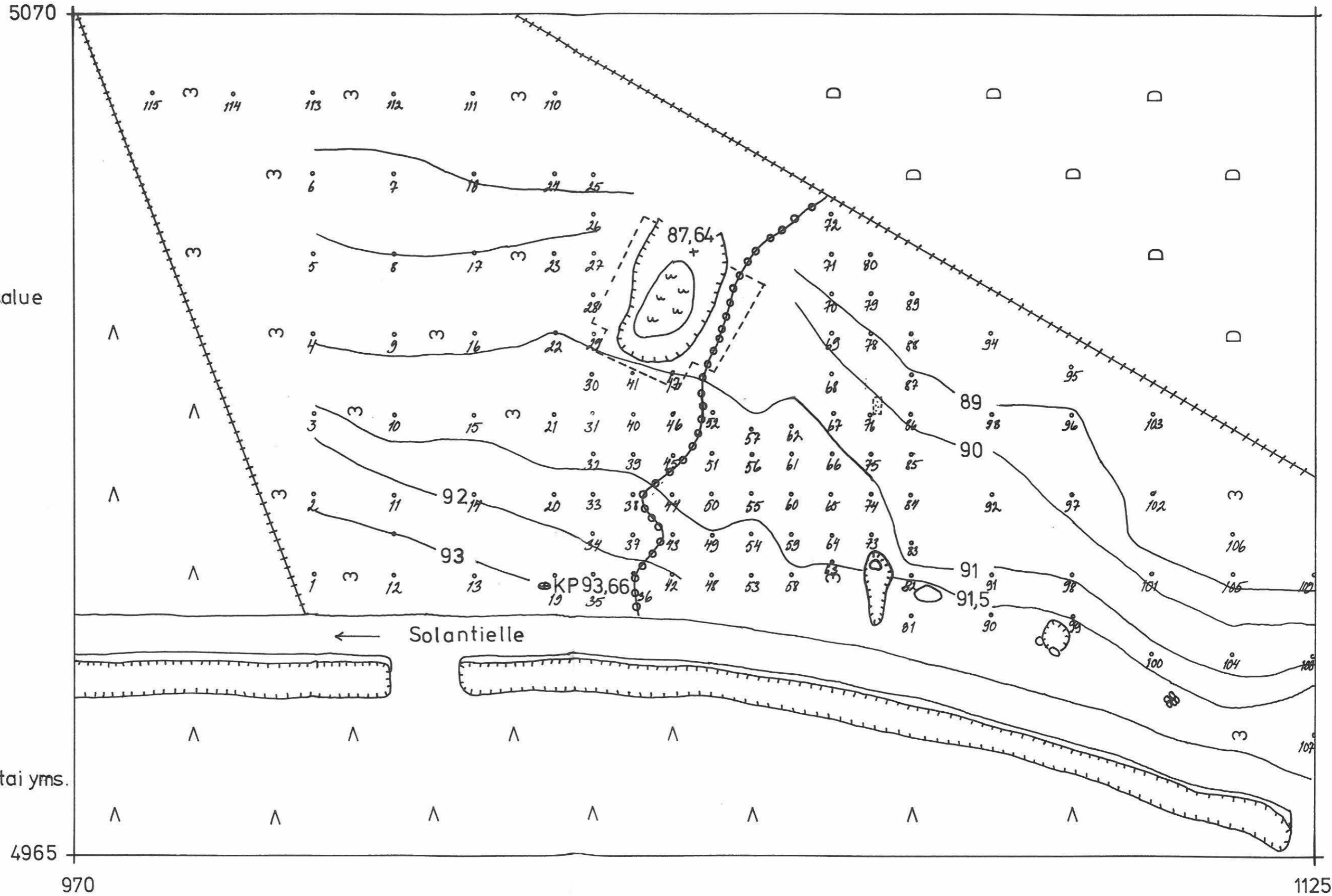
1996, Mika Lavento

Yleiskartta MK: 1:500

Piirtäjä: Minna Koivikko

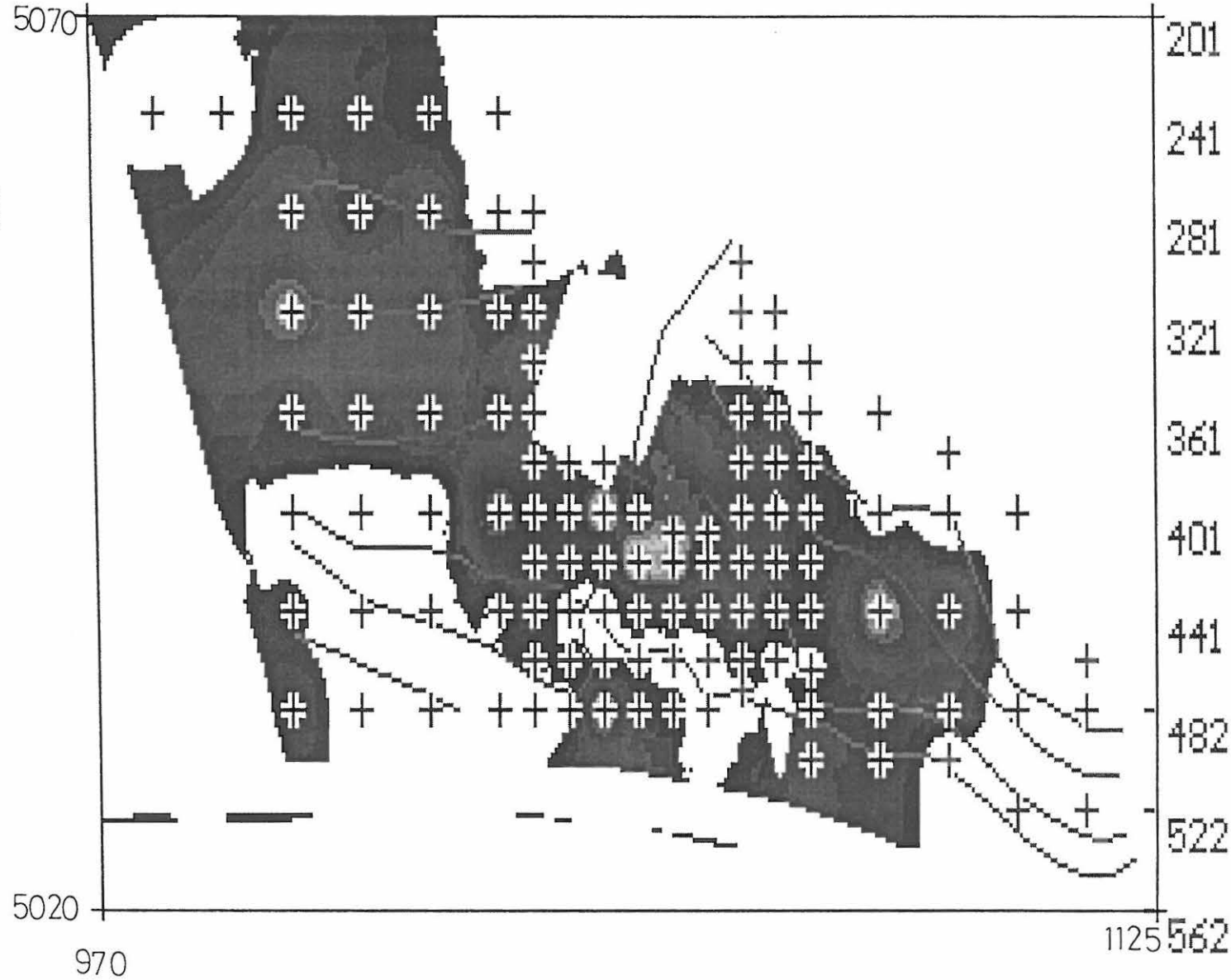
POLVIJÄRVI, SOLA
Suovaara, 1996 Mika Lavento
Yleiskartta ja näytteenottopisteet
Mk: 1: 500
Piirtäjä: Minna Koivikko

- 1960-61 kaivausalue
- koekuoppa
- luontopolku
- pensaikkoa
- puustoa
- kivi
- vesi
- suo
- sorakuoppa, oja tai yms.
- tilan 174:4 rajat

POLVIJÄRVI, Sola Suovaara 1996 Fosfaattikartta

④

POLVIJARVI SOLA SUOVAARA

Pia Ruuttu ja Minna Koivikko 1996

Yleiskartta

Digitointi Minna Koivikko

Tulostus Minna Koivikko ja Esa Mikkola

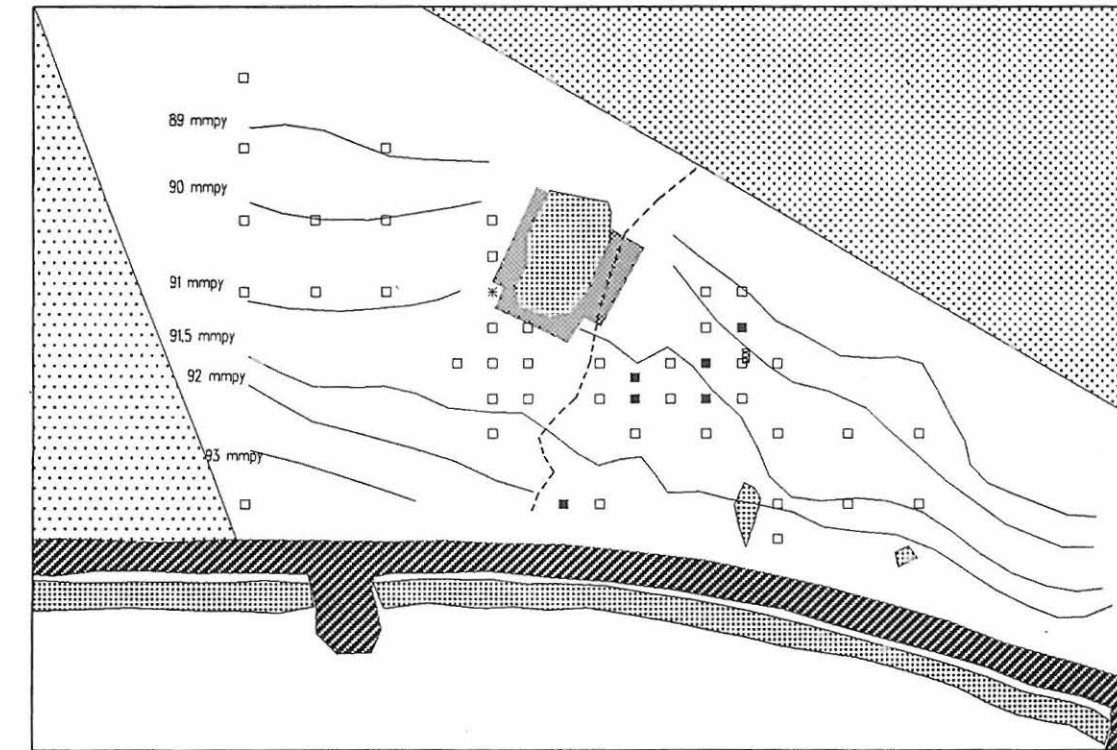
50 m

- Havumetsa
- Suo
- Sorakuoppa, oja tai muu vastaava
- 1960-luvun kaivausalue
- Tie
- Vuoden 1996 koekuoppa
- Tarkistetut naytepiisteet
- Hiilta naytteesta
- Kvartsi-iskos naytteesta
- Luontopolku

5070 -

4965 -

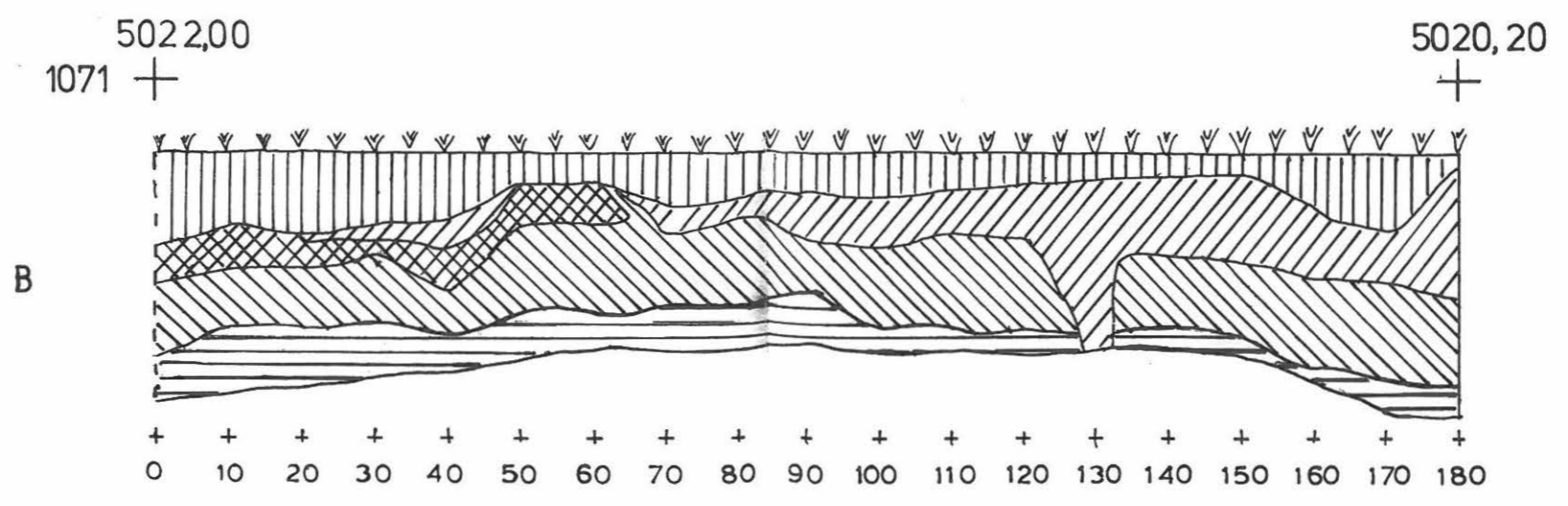
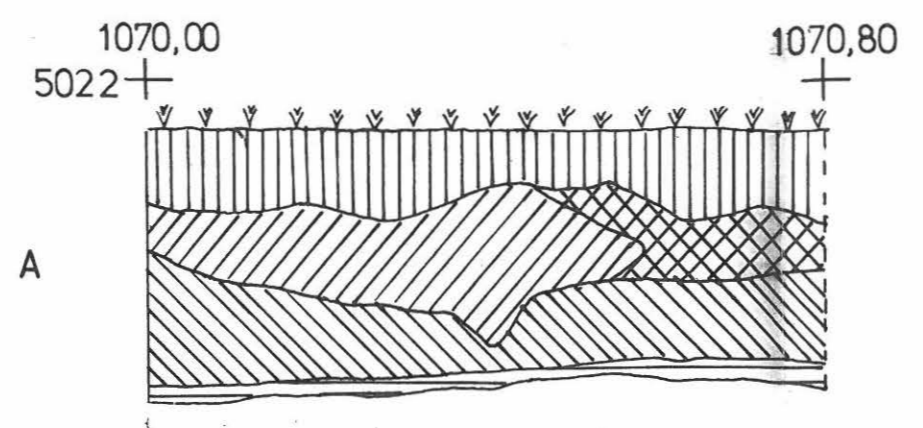
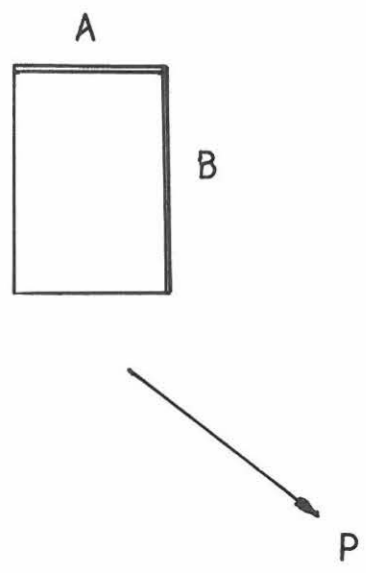

970

1125

POLVIJÄRVI, SOLA
Suovaara, 1996 M. Lavento
Profiilikartta mk: 1:10
Piirtäjä: Minna Koivikko
05.07.1996

Legend:
turve
huuhtoutunut krs
punaruskea hiekka
harmaa hiesu-hieta
2+3

Polvijärvi Sola Suovaara 1996

Näyteluettelo

No	X	Y	Z	P cal	Maalajite	Huom!
1	1000	5000	94,29	189	siltti	ei huuht.krsta, pintamaa aurattu
2	1000	5010	92,58	131	hiekkä	ei huuht.krsta, pintamaa aurattu
3	1000	5020	91,59	106	siltti	ei huuht.krsta, pintamaa aurattu
4	1000	5030	90,94	177	hiekkä/hieta-hiekkä	
5	1000	5040	90,21	440	hiekkä/hieta	
6	1000	5050	89,29	250	hiekkä/hieta-hiekkä	
7	1010	5050	89,32	153	hiekkä	
8	1010	5040	90,01	248	hiekkä	
9	1010	5030	90,81	260	hiekkä/hieta-hiekkä	
10	1010	5020	91,32	20	hieta-hiekkä	huuht.krs ei selvä
11	1010	5010	92,39	35	hiekkä	ei huuht.krsta, kiviä
12	1010	5000	93,74	90	hieta-hiekkä	ei huuht.krsta
13	1020	5000	93,26	49	hiekkä/hieta-hiekkä	ei huuht.krsta, kiviä
14	1020	5010	91,97	91	hiekkä/hieta-hiekkä	ei huuht.krsta, pikkukiviä
15	1020	5020	91,37	52	hiekkä/hieta-hiekkä	
16	1020	5030	90,88	268	hiekkä	
17	1020	5040	90,06	332	hiekkä	
18	1020	5050	89,26	259	hiekkä/hieta-hiekkä	
19	1030	5000	92,85	37	hiekkä	ei huuht.krsta, kiviä
20	1030	5010	91,63	94	hiekkä/hieta-hiekkä	
21	1030	5020	91,24	413	hiekkä	
22	1030	5030	91,04	157	hiekkä	ei huuht.krsta
23	1030	5040	90,19	123	hiekkä	
24	1030	5050	88,61	73	hiekkä	
25	1035	5050	88,59	37	hiekkä	rautasaostumia
26	1035	5045	89,78	29	hiekkä	
27	1035	5040	90,42	217	hiekkä	
28	1035	5035	90,69	276	hiekkä	
29	1035	5030	90,95	335	hiekkä	mahdollinen iskos
30	1035	5025	91,09	218	hiekkä	
31	1035	5020	91,11	363	hiekkä	
32	1035	5015	91,47	380	hiekkä	
33	1035	5010	91,57	253	hiekkä/hiesu	
34	1035	5005	91,87	159	hiekkä/hieta-hiekkä	
35	1035	5000	92,73	38	hiekkä	kivisyyden vuoksi huono näyte
36	1040	5000	92,28	67	hiekkä	kiviä
37	1040	5005	91,72	131	hiekkä-hieta/siltti	kiviä
38	1040	5010	91,58	54	hieta-hiekkä	
39	1040	5015	91,46	196	hiekkä	
40	1040	5020	91,15	351	hiekkä	
41	1040	5025	91,13	321	hiekkä	ei huuht.krsta, vanha kaivausalue-> sekoittunut
42	1045	5000	92,05	535	hiekkä/hieta-hiekkä	kiviä, mikroskooppista hiiltä
43	1045	5005	91,65	78	hieta-hiekkä/siltti	kiviä, hiiltä vähän
44	1045	5010	91,46	43	hieta-hiekkä	
45	1045	5015	91,26	158	hiekkä	
46	1045	5020	91,17	565	hiekkä	

47	1045	5025	91,05	166	hiekk	
48	1050	5000	91,83	178	hiekk/hieta-hiekk	kiviä
49	1050	5005	91,53	93	hieta-hiekk	
50	1050	5010	91,39	151	hiekk/hieta-hiekk	
51	1050	5015	91,14	602	hiekk/hieta-hiekk	rautasaostumia
52	1050	5020	91,14	274	hiekk	
53	1055	5000	91,69	158	hieta-hiekk	kiviä, hiiltä humuksessa
54	1055	5005	91,65	44	hiekk	
55	1055	5010	91,37	173	hiekk	kiviä
56	1055	5015	91,17	608	hiekk	mikroskooppista hiiltä
57	1055	5018,30	91,13	403	hiekk	mikroskooppista hiiltä
58	1060	5000	91,61	76	hiekk	kiviä
59	1060	5005	91,38	71	hiekk/hieta-hiekk	
60	1060	5020	91,39	156	hiekk	
61	1060	5015	91,17	223	hiekk	
62	1060	5020	91,24	409	hiekk	vanhan kaivausalueen raja
63	1065	5001,80	91,57	113	hieta-hiekk	vanha tienpohja
64	1065	5005	91,40	140	hiekk/hieta-hiekk	
65	1065	5010	91,30	302	hiekk	
66	1065	5015	91,11	284	hiekk	mikroskooppista hiiltä
67	1065	5020	90,89	300	hiekk	mikroskooppista hiiltä
68	1065	5025	90,23	199	hiekk	
69	1065	5030	89,77	181	hiekk	
70	1065	5035	88,92	67	hiekk	
71	1065	5040	88,12	57	hiekk	
72	1065	5045	87,91	6	hiekk	huuht.krs > 0.5 m, josta näyte
73	1070	5005	91,27	96	hiekk	
74	1070	5010	91,08	144	hiekk	
75	1070	5015	90,80	277	hiekk	rautasaostumia
76	1070	5020	90,37	228	hiekk	
77	1070	5025	89,78	303	hiekk/hieta-hiekk	mahdollinen kultt.krs , mikroskooppista hiiltä
78	1070	5030	89,06	203	hiekk/hieta-hiekk	
79	1070	5035	88,19	36	hieta-hiekk	
80	1070	5040	89,89	28	hieta-hiekk	ojanteon häiritsemää aluetta
81	1075	995	91,61	230	hiekk	ei huuht.krsta, kiviä, lähellä kuoppaa
82	1075	5000	91,59	187	hiekk	ei huuht.krsta, kiviä, lähellä tietä
83	1075	5004	89,99	98	hieta-hiekk	
84	1075	5010	90,78	194	hiekk	kiviä
85	1075	5015	90,43	111	hiekk	kiviä
86	1075	5020	89,81	211	hiekk/hieta-hiekk	kiviä
87	1075	5025	89,15	122	hiekk/hieta-hiekk	kiviä
88	1075	5030	88,37	12	hieta-hiekk	hiekk linsseinä
89	1075	5035	87,88	9	hieta-hiekk/hieta	
90	1085	4995	91,73	162	hiekk	kiviä
91	1085	5000	90,65	181	hiekk	kiviä
92	1085	5010	90,65	470	hiekk	ei huuht.krsta, kiviä
93	1085	5020	89,25	86	hiekk	kiviä
94	1085	5030	88,25	33	hieta-hiekk	ei huuht.krsta
95	1095	5026	88,35	23	siltti	kiviä
96	1095	5020	89,19	34	hiekk	kiviä
97	1095	5010	89,75	339	hiekk	kiviä
98	1095	5000	90,95	197	hiekk/hieta-hiekk	ei huuht.krsta, kiviä
99	1095	4995	91,53	60	hiekk	kiviä
100	1105	5990	92,05	44	hiekk	kiviä

101	1105	5000	90,65	88	hiekkä	kiviä
102	1105	5010	88,50	78	hieta-hiekkä	kiviä
103	1105	5020	88,34	61	siltti	kiviä, hiekkalinssejä
104	1115	4991	91,31	94	hiekkä	kiviä
105	1115	5000	89,82	57	hiekkä	
106	1115	5005	88,76	16	siltti	kiviä
107	1125	4980	92,57	27	hiekkä	ei huuht.krsta, kiviä
108	1125	4990	90,97	15	hiekkä	kiviä
109	1125	5000	88,82	64	siltti - hiekkä	kiviä
110	1030	5060	87,74	32		näyte huuht.krsta
111	1020	5060	87,96	130	hiekkä	
112	1010	5060	88,18	148	hiekkä	
113	1000	5060	88,26	183	hiekkä/hieta-hiekkä	
114	990	5060	88,47	46	hieta-hiekkä	
115	980	5060	88,47	104	siltti	hiekkäa joukossa
116	1000	4989,70	95,32	108	hiekkä	ojaleikkauksesta
117	1010	4990	95,35	362	hiekkä	ojaleikkauksesta
118	1020	4990,40	94,99	198	hiekkä	ojaleikkauksesta
119	1030	4990,20	94,83	113	hiekkä	ojaleikkauksesta
120	1040	4990,30	94,66	169	hiekkä	ojaleikkauksesta
121	1050	4988,50	94,32	152	hiekkä	ojaleikkauksesta
122	1060	4987,50	93,98	129	hiekkä	ojaleikkauksesta
123	1070	4984,90	94,23	97	hiekkä	ojaleikkauksesta
124	1080	4983,60	94,10	76	hiekkä	ojaleikkauksesta
125	1090	4980,50	94,11	129	hiekkä	ojaleikkauksesta
126	1100	4977,50	94,52	87	hiekkä	ojaleikkauksesta
127	1110	4975,10	94,18	93	hiekkä	ojaleikkauksesta

Polvijärvi Sola Suovaara 1996

Fosforianalyysin tilasto

Näytämäärä: 127 Keskiarvo: 167 (suurempia: 51 kpl, 40%)

Suurin arvo: 608 Hajonta: 131

Pienin arvo: 6 Mediaani: 140

Kriittinen arvo h: 48.46

- Pienin erittäin merkitsevä arvo: 280 (21 kpl, 17%) P mg/kg

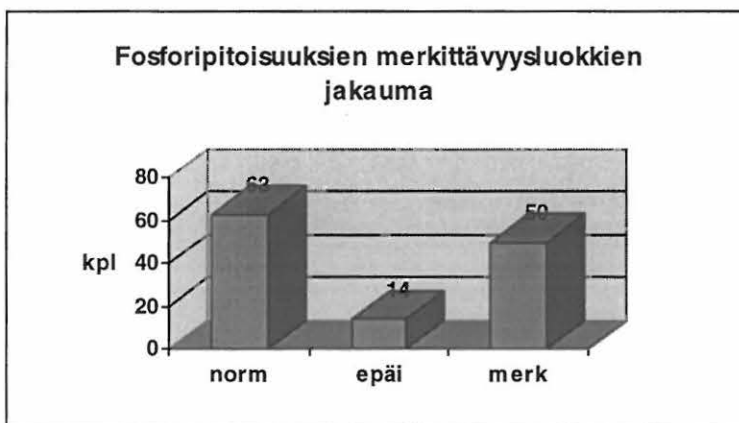
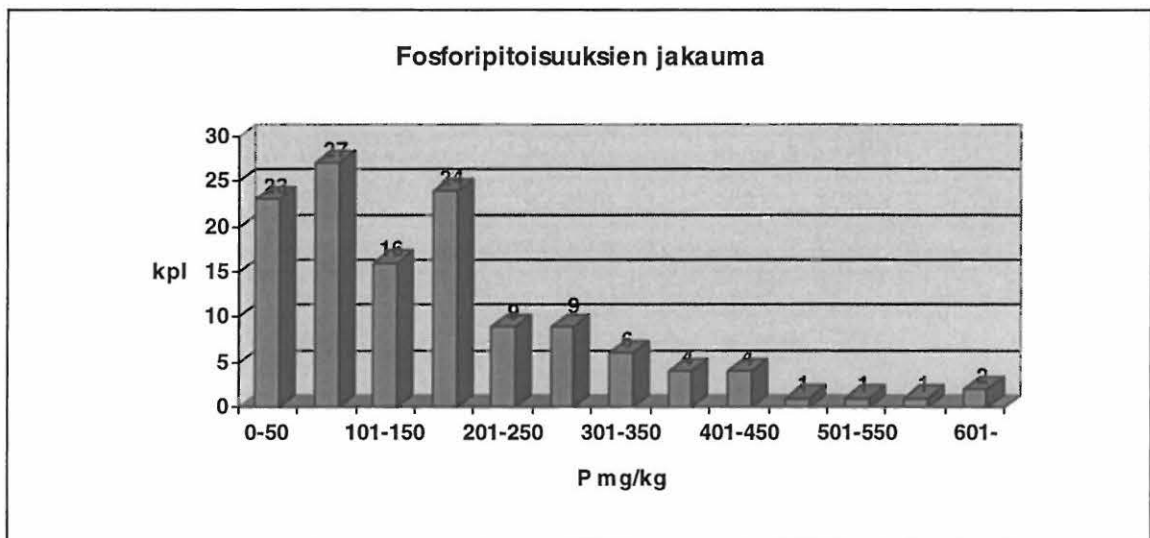
Perustelu: 2 x mediaanin P-pitoisuus

- Pienin merkitsevä arvo: 173 (29 kpl, 23%) P mg/kg

Perustelu: mediaanin 99% luottamusvälin ylärajan P-arvo

- Pienin epäilyttävä arvo: 140 (14 kpl, 11%) P mg/kg

Perustelu: mediaanin arvo on selvästi kohonnut P-pitoisuus

Polvijärvi Sola Suovaara 1996

Negatiiviluettelo (Museovirasto)

Negatiivit 105 486 - 105 495

Kuva nro	Kohde, suunta, <i>kuvaaja</i> , päivämäärä
105486	Yleiskuva alueesta, N - S, <i>Minna Koivikko</i> , 03.07.1996.
105487	Sorakuoppa, SW - NE, <i>Minna Koivikko</i> , 03.07.1996.
105488	Työkuva: kairaamassa Pia Ruuttu, <i>Minna Koivikko</i> , 03.07.1996
105489	Työkuva: Minna Koivikko täyttää maanäytekorttia, <i>Pia Ruuttu</i> , 03.07.1996
105490	Panoraama: osa 1, SE - NW, <i>Minna Koivikko</i> , 03.07.1996
105491	Panoraama: osa 2, S - N, <i>Minna Koivikko</i> , 03.07.1996
105492	Panoraama: osa 3, SW - NE, <i>Minna Koivikko</i> , 03.07.1996
105493	Panoraama: osa 4, W - E, <i>Minna Koivikko</i> , 03.07.1996
105494	Panoraama: osa 5, NW - SE, <i>Minna Koivikko</i> , 03.07.1996
105495	Panoraama: osa 6, N - S, <i>Minna Koivikko</i> , 03.07.1996

Polvijärvi Sola Suovaara 1996

Dialuettelo (Helsingin yliopisto arkeologian laitos)

Kuva nro	Kohde, suunta, <i>kuvaaja</i> , päivämäärä
1	Yleiskuva hakkuualueesta, S, <i>Pia Ruuttu</i> , 03.07.1996
2	Yleiskuva hakkuualueelta sorakuopalle päin, N - W, <i>Pia Ruuttu</i> , 03.07.1996
3	Sorakuoppa, N - E, <i>Pia Ruuttu</i> , 03.07.1996
4	Opastaulu sorakuopan reunalla, <i>Pia Ruuttu</i> , 03.07.1996
5	C. F. Meinanderin kaivausalue, N - E, <i>Pia Ruuttu</i> , 03.07.1996
6	Koekuoppa, 3. taso, NE - SW, <i>Pia Ruuttu</i> , 05.07.1996
7	Koekuoppa, pohja, NE-pää, <i>Pia Ruuttu</i> , 05.07.1996

F. 105486

yleiskuva N-S 03071996 M. KOIVIKKO negatiivi n:o 10

F. 105487

lorakuoppa SW-NE 03071996 M. KOIVIKKO negatiivi n:o 14
mitähtyneessä kuopassa kaksi muovipussillista kuusentaimia.

F.105488

Työkuva, kairausta
03071996 M. Koinikko
kuvassa P. Ruutu

negatiivi n:o 4

F.105489

Työkuva, maanäykön kortin täyttö. negatiivi n:o 8
03071996 ~~Minna Koinikko~~ P. Ruutu
kuvassa Minna Koinikko

F. 105490

puiden takana metsittyä sorakuoppa

F. 105491

F. 105492

panoraama SE-NW

S-N

SW-NE negatiivit n:o 20-22
030796 M. Koivikko

POLVIJÄRVI SOLA SUOVAARA 1996

F. 105403

F. 105494

F. 105495

Panoraama osa 2.

W-E

NW-S-E

N-S

negatiivit n:o 23-25
030796 M. Korinkko